

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ, САЯСАТТАНУ ЖӘНЕ ДІНТАНУ ИНСТИТУТЫ

Ш.М. ЖАНДОСОВА

ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ ДІНИ
ҚАУІПСІЗДІК:
САЯСИ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖӘНЕ
МӘДЕНИ АСПЕКТІЛЕР

Монография

Алматы, 2025

УДК 323/324:2

ББК 66.3:86

Ж 26

*ҚР ҒЖБМ ҒК Философия, саясаттану және дінтану институтының
Ғылыми кеңесі ұсынған*

*философия ғылымдарының докторы, профессор Н.Л. Сейтахметова
жалпы редакциясын басқарған*

Пікір жазғандар

Философия ғылымдарының докторы, профессор **Б.М. Сатершинов**

Саясаттану ғылымдарының докторы, профессор **Е.К. Алияров**

Жандосова Ш.М.

Ж26 Цифрлық дәуірдегі діни қауіпсіздік: саяси-құқықтық және мәдени аспектілер. Монография. – Алматы: ҚР ҒЖБМ ҒК «Философия, саясаттану және дінтану институты», 2025. – 120 б.

ISBN 978-601-08-5533-5

Монографияда қазіргі заманның өзекті проблемасы – цифрлық технологиялар дәуіріндегі діни қауіпсіздікті қамтамасыз етудің күрделі мәселелері саясаттанулық тұрғыдан жүйелі түрде қарастырылған. Қазақстандағы діни-саяси процестердің трансформациясы, мемлекеттік басқару жүйесінің заманауи тетіктері және цифрлық кеңістіктегі діни дискурстың дамуы терең талданылған. Тәуелсіздік алған жылдардан бүгінгі күнге дейінгі діни саясаттың институционалдық эволюциясы зерделеніп, ислам дәстүрінің жаңғыруы мен цифрлық ортаның діни санаға ықпалы айқындалған. Сонымен қатар мемлекеттің діни қауіпсіздікті қорғаудағы рөлі, діни экстремизмге қарсы күрес стратегиялары, жастар арасындағы радикализация процестері және интернет технологияларының діни мазмұнға ықпалы мәселелері қарастырылған. Діни бостандық пен ұлттық қауіпсіздік арасындағы тепе-теңдікті сақтау, цифрлық платформалардағы діни контентті реттеу және заманауи ақпараттық қоғамдағы конфессияаралық диалогты дамыту мәселелері жүйеленген.

Монография Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитетінің қаржыландыруы аясында жүзеге асырылған АР19679139 «Қазақстандағы ислам толеранттылығының архитектурасы: коммуникация тәжірибесі және конфессияаралық диалог» ғылыми жобаның нәтижелері негізінде дайындалған және саясаттанушыларға, дінтанушыларға, әлеуметтанушыларға, жоғары оқу орындарының оқытушылары мен студенттеріне, мемлекеттік қызметкерлерге, діни істер саласының мамандарына және ұлттық қауіпсіздік мәселелерімен айналысатын сарапшыларға арналған.

УДК 323/324:2

ББК 66.3:86

ISBN 978-601-08-5533-5

© Жандосова Ш.М., 2025

© ҚР ҒЖБМ ҒК «Философия, саясаттану және дінтану институты» ШЖҚ РМҚ, 2025

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	4
Қазақстанның «діни-саяси» ландшафтының эволюциясы: кеңестік мұрадан ұлттық үлгіге	8
Ислам дінін мемлекеттік реттеу механизмдері: діни саясаттың институционалдық және құқықтық аспектілері	33
Цифрлық діндарлық және мемлекеттік саясат: интернет-кеңістіктің діни сәйкестікке және саяси үдерістерге ықпалы	55
Жастар арасындағы діни экстремизмге қарсы тұру саясаты: халықаралық практика контекстіндегі Қазақстан тәжірибесі.....	79
ҚОРЫТЫНДЫ	116